Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница it е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.
Swipe to change

италиански

Правна помощ

Италия

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

(Правни източници) — Разпоредбите, с които се уреждат категориите и процедурите относно съдебните разноски, включително правната помощ, са изчерпателно изложени в Президентски указ № 115 от 30 май 2002 г. (Официален вестник № 139/2002), последно изменен със Законодателен указ № 24 от 7 март 2019 г. (Официален вестник № 72 от 26 март 2019 г. за разширяване на обхвата на правната помощ по отношение на издирваните лица, обект на производство за изпълнение на европейска заповед за арест), в който се съдържа консолидираният текст относно съдебните разноски **(членове 74—145 и по-специално общите разпоредби на членове 74—89, специалните разпоредби относно правната помощ по граждански, административни, одитни и данъчни производства, членове 119—145**).
Със Закон № 794 от 13 юни 1942 г., с последващите му изменения, се уреждат адвокатските възнаграждения за водене на граждански, търговски, административни и данъчни производства; възнагражденията за индивидуални правни услуги се заплащат въз основа на тарифата, одобрена с Министерска заповед № 585 от 1994 г.
(**Съдебни разноски**) — Разбирани в по-широк смисъл, разноските по гражданските и търговските производства включват както съдебните разноски, така и разходите и възнагражденията за процесуално представителство.
Съдебните разноски се състоят от стандартна такса за вписване в регистъра на делата и други разходи, които могат да възникнат (напр. за становища на експерти и такси за копиране на документи).
Стандартната такса, посочена в консолидирания текст на Президентски указ № 115 от 2002 г., се дължи при всяко производство, включително производство по несъстоятелност и охранително производство, освен в случаите, в които законът изрично освобождава от нея.
По-специално не се изисква такса за производства, свързани със семейното положение и гражданското състояние на дадено лице, както е посочено в книга IV от Гражданския процесуален кодекс (например в случаите на законна раздяла, разпоредби, отнасящи се до малолетни и непълнолетни лица; имуществени отношения между съпрузи; признаване за статут на бежанец), за обезпечителни производства (например запор с цел обезпечаване на задължения); производства, свързани с имотния регистър, производства за принудително изпълнение на доставка и освобождаване, производства, свързани с плащане на издръжка на деца, всички производства, свързани с деца (например производства, свързани с родителска отговорност) и правила относно компетентността и подсъдността.
Основанията за евентуално освобождаване трябва да бъдат декларирани по подходящ начин от страната в заключенията към документа за образуване на производството.
Стандартната такса не се изисква в случай на граждански искове за обезщетение за вреди във връзка с наказателно производство, когато се иска единствено осъждане на нарушителя; при предявяване на иск за обезщетение, дори и евентуален, таксата се дължи, ако искът бъде удовлетворен. Таксата варира между минимум **62 EUR и максимум 930 EUR** в зависимост от характера на делото и стойността на иска.
(**Задължения за плащане**) — Всяка от страните трябва да поеме разноските за процесуалните документи, които внася или изисква, и да заплати документите, необходими за съдопроизводството, ако това се изисква от закона или от съдията (например такси за становища на експерти).
Когато страната отговаря на критериите за получаване на правна помощ, разноските се поемат от държавата.
Що се отнася до стандартната такса, тя трябва се заплати от страната, която подава молбата за образуване на делото, внася първоначалната жалба или — в изпълнителното производство — подава искане за прехвърляне или продажба.
Стойността на иска се посочва в заключенията към документа за неговото образуване; страна, която изменя иск, подава насрещен иск или встъпва самостоятелно в производството и по този начин увеличава стойността на иска, трябва да заплати допълнителна такса.
(**Критерии за присъждане на разноските**) — В съответствие с общия принцип, изложен в член 91 от Гражданския процесуален кодекс, съдията осъжда загубилата делото страна да възстанови съдебните разноски, направени от спечелилата делото страна, като част от решението по делото.
Съдията разполага с дискреционни правомощия по отношение на разноските и може да разпореди да бъдат изплатени частично или изцяло с оглед на цялостния изход на спора. Той трябва да прецени доколко искът като цяло е основателен. Решението подлежи на обжалване.
Загубилата делото страна трябва да възстанови разходите и възнагражденията за адвоката на спечелилата делото страна, както и всички суми за назначени от съда експерти или вещи лица, чието възнаграждение е платено от съда. Загубилата делото страна трябва също така да покрие и останалите разноски, свързани с провеждането на производството, които се заплащат на секретаря на съда, заедно с разходите за връчване на решението.

2 Какво точно представлява правната помощ?

В италианската правна система институтът на „правната помощ“ за предоставяне на защита на граждани, които не разполагат с достатъчно средства и чиито основания не са явно необосновани, както и на чуждестранни граждани, пребиваващи законно в Италия към момента на възникване на положението или факта, предмет на съдебното производство, и на лица без гражданство (член 119 от Президентски указ № 115 /2002), включва освобождаването на такива лица от заплащането на определени разноски (*„spese prenotate a debito“* или предварителни съдебни такси) и покриването на други разноски от държавата.
При наличие на право на правна помощ не се дължат определени такси, докато други се заплащат от държавата. Първите включват стандартната такса, еднократните разходи за уведомления при официално искане, определени такси (за вписване, ипотека и поземлен регистър) и такси за копиране на документи.
Държавата заплаща следното:

a. адвокатски възнаграждения и разходи;

б. пътни разноски и разходи, направени от съдии, длъжностни лица и съдебни служители при изпълнение на техните задължения извън съда;
в. пътни разноски и разходи, направени от свидетели, съдебни помощници и вещи лица, както и разходите, направени от тях при изпълнение на техните задължения;
г. разходите за публикуване на официално известие във връзка с решението на съдията;
д. разходите за уведомления по официално искане;
е. попечителство над активи.

Държавата има право на регресен иск и, ако не възстанови сумите от загубилата делото страна, тя може да го насочи към страната, получила правната помощ, в следните случаи:
ако получателят спечели делото или спорът се уреди и страната получи сума най-малко в шесткратен размер на разноските или
при оттегляне на иска или прекратяване на делото.
Съществуват специални разпоредби за гарантиране на правото на регресен иск, в случай че делото бъде заличено от регистъра на делата или прекратено поради бездействие на страните или неспазване на законовите изисквания.

3 Имам ли право на правна помощ?

Гражданите, които не разполагат с достатъчно средства и чиито основания не са явно необосновани, имат право на правна помощ в гражданското и охранителното производство (напр. законна раздяла, упражняване на родителски права над деца или решения относно родителска отговорност), за да осигурят защитата си.
Лицата без гражданство и законно пребиваващите чуждестранни граждани се третират по същия начин както гражданите на Италия, с уговорката, че пребиваването им в страната трябва да е законно към момента на възникване на положението или факта, предмет на съдебното производство.
На условията за предоставяне на правна помощ може да отговарят и организации или сдружения с нестопанска цел; поради това на правна помощ имат право не само благотворителните организации с нестопанска цел или организациите с нестопанска цел, предоставящи образование на бедните, които вече отговарят на условията съгласно Закон № 217/90, но и сдруженията на потребителите и ползвателите, включени в списъка по член 5 от Закон № 281/98.
В съответствие с член 76 от Президентски указ № 115/2002, за да отговаря на условията за предоставяне правна помощ, последният декларирен годишен облагаем доход на заявителя не трябва да надвишава 11 493,82 EUR (Министерски указ от 16 януари 2018 г., публикуван в Официален вестник № 49 от 28 февруари 2018 г.).
Прагът на доходите се коригира на всеки две години със заповед на Министерството на правосъдието след консултация с Министерството на икономиката и финансите (член 77 от Президентски указ № 115/2002), за да се отчетат установените от ISTAT (Италианския национален институт по статистика) промени в индекса на потребителските цени за семействата на работниците и служителите за предходните две години.
Когато въпросната страна живее със съпруг/съпруга, граждански партньор или други членове на семейството, доходът се състои от общите доходи, получени през същия период от всеки член на семейството, включително от заявителя.
По отношение на членовете на домакинството, чиито доходи следва да се прибавят към доходите на заявителя, прагът на доходите за наказателно производство се повишава на 1 032,91 EUR за всеки член на семейството, живеещ с него.
Следва да се отбележи, че издръжката при развод, която заявителят получава, трябва да бъде включена за целите на изчисляването на сумата, посочена в член 76, освен ако не е изплатена под формата на еднократна сума.
Приходите от незаконна дейност също оказват влияние върху правото на получаване на правна помощ, с уточнението, че при ревизиите на доходите не може да се разчита на автоматизирани процедури, а се изисква преглед на конкретните факти по случая, с което се изключва всякаква възможност да бъде отдадено значение на невлезли в сила решения, тъй като това нарушава презумпцията за невинност. Следователно отказът за предоставяне на помощ въз основа на невлязло в сила съдебно решение, въз основа на което може да се предполага наличието на доходи от незаконна дейност, е незаконосъобразен (Касационен наказателен съд, Четвърти състав, решение № 18591 от 20 февруари 2013 г.).
Изключение: личните доходи се вземат предвид само когато делото се отнася до лични права или при производства, в които интересите на заявителя противоречат на интересите на останалите членове на домакинството, с които съжителства.
Предоставената правна помощ остава валидна за всички етапи или инстанции на производството; при гражданските и административните дела обаче, за разлика от наказателните дела, ако страната, на която е предоставена помощ, загуби, тя не може да се ползва от правна помощ за обжалване на съдебното решение, без да е подала нова молба за такава помощ.
Освен това правото на правна помощ в гражданско производство не означава, че държавата е отговорна за разноските, които клиентът е осъден да заплати на страната, спечелила делото, тъй като разходите и разноските са единствено тези, дължими на адвоката на страната, на която е предоставена помощта, които държавата, замествайки тази страна, се задължава да заплати предвид нейното нестабилно финансово състояние и факта, че исканията ѝ не са явно неоснователни (вж. Касационен граждански съд, Решение № 10053 от 2012 г.)

Специфични случаи

Чрез дерогация от прага на доходите, установен в член 76, параграф 1 от Президентски указ № 115/2002, в някои случаи право на правна помощ може да имат и следните лица:
а. увредените лица в резултат на престъпленията, посочени в членове 572, 583-*bis*, 609-*bis*, 609*quater*, 609-*octies* и 612-*bis* от Наказателния кодекс, и, когато са извършени срещу малолетни и непълнолетни лица, престъпленията, посочени в членове 600, 600-*bis*, 600-*ter*, 600 *quinquies*, 601, 602, 609-*quinquies* и 609-*undecies* от Наказателния кодекс, може да отговарят на условията за предоставяне на правна помощ, независимо от определения в закона праг на доходите (член 76, параграф 4-*ter*);
б. чуждестранните малолетни и непълнолетни лица без придружител, участващи в съдебно производство в каквото и да е качество, имат право да бъдат информирани за възможността да им бъде назначен доверен адвокат, включително чрез назначения им настойник или лице, упражняващо родителска отговорност в съответствие с член 3, параграф 1 от Закон № 184 от 4 май 1983 г., с последващите му изменения, и въз основа на приложимото законодателство да внесат заявление за предоставяне на правна помощ във всеки етап или инстанция от производството (член 76, параграф 4-*quater*);
в. малолетните и непълнолетните или пълнолетните лица, които не са финансово самостоятелни и са изгубили родител в резултат на убийство на родителя, извършено от съпруга/съпругата му, независимо дали са били законно разделени или разведени, от гражданския партньор, дори гражданското партньорство да е приключило, или от лице, което има или е имало интимни, дългосрочни отношения, включващи фактическо съжителство с родителя, могат да имат право на правна помощ, включително чрез дерогация от законоустановения праг на доходите, като това право по изключение се прилага спрямо свързаните наказателни производства и всички граждански производства, произтичащи от престъплението, включително тези за принудително изпълнение (член 76, параграф 4-*quater*);
г. жертвите на терористични актове или подобни действия или техните наследници (член 10, параграф 1 от Закон № 206/204).

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Както е посочено по-горе, гражданите, които не разполагат с достатъчно средства и чиито основания не са явно необосновани, имат право на правна помощ в гражданското и охранителното производство (напр. законна раздяла, упражняване на родителски права над деца или решения относно родителска отговорност), за да осигурят защитата си.

Съществуват субективни основания за изключване от въпросната помощ:

Заявителят е лице, осъдено с влязла в сила присъда за престъпления, свързани с нарушаване на нормите за избягване на плащането на данък върху доходите и отклонение от облагане с ДДС;

заявителят се подпомага от повече от един адвокат, освен ако е назначен адвокат за дистанционно участие в наказателното производство в случаите, за които се прилага Закон № 11/1998.

Съществуват обаче случаи, различни от горепосочените, в които може да се приеме, че заявителят разполага с достатъчно средства, а именно:

при прехвърляне на вземания и лихви, дължими на други (освен ако цесията не е изпълнена за покриване на предходно съществуващи вземания или лихви);

в случай на осъждане с окончателна присъда за престъпленията по член 416-*bis* от Наказателния кодекс и член 291-*quater* от консолидирания текст, посочени в Президентски указ № 43 от 23 януари 1973 г., ограничено до отегчаващите вината обстоятелства съгласно член 80 и член 74, параграф 1 от консолидирания текст, посочени в Президентски указ № 309 от 9 октомври 1990 г., както и за престъпленията, извършени при условията, предвидени в гореспоменатия член 416-*bis*, или с цел улесняване на дейността на сдруженията, посочени от този член, доходът се приема за надвишаващ установения праг. Допуска се обаче доказване на противното (Конституционен съд, Решение № 139 от 2010 г.).

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Няма специфична процедура за спешни случаи. Следва обаче да се посочи, че в съответствие с член 126 от консолидирания текст Адвокатският съвет може, в срок от 10 дни от подаването или получаването на заявлението от последния и когато изискванията са изпълнени, предварително и временно да предостави правна помощ на заявителя.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Заявленията за предоставяне на правна помощ в граждански производства, изготвени в съответствие с процедурите и съдържанието, предвидени в членове 79 и 122 от консолидирания текст, следва да се подават или изпращат с препоръчано писмо до Адвокатския съвет единствено от заявителя или от неговия адвокат.

Не е уточнено дали препоръчаното писмо трябва да е с обратна разписка; следователно това не се счита за условие за допустимост, а за действие по преценка на заявителя.

Формулярите на заявленията са достъпни в Секретариата на Адвокатския съвет.

Заявленията за предоставяне на правна помощ в граждански производства трябва да се подават до **Секретариата на Адвокатския съвет**, който е компетентен по отношение на:

мястото, където е установен съдията, пред когото е висящо делото;

мястото, където е установен съдията, който е компетентен да се произнесе по съществото на спора, ако делото продължава;

мястото, където е установен съдията, който е постановил обжалваното решение, за жалби пред Касационния съд, Държавния съвет или Сметната палата.

Заявлението съгласно член 78 от Президентски указ № 115/2002 е недопустимо, ако не е подписано от заявителя. Подписът трябва да бъде удостоверен от адвоката или по реда на член 38, параграф 3 от Президентски указ № 445 от 28 декември 2000 г.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Заявлението, подписано от заявителя, трябва да бъде съставено на обикновена (нещампована) хартия и в него трябва да се посочи следното (член 79 от горепосочения президентски указ):

искането за предоставяне на правна помощ;

личните данни и данъчният номер на заявителя и на членовете на неговото домакинство;

декларация за получените доходи за годината, предхождаща заявлението (самодекларираме);

ангажимент за уведомяване в случай на значителни колебания в доходите, които могат да се отразят на допустимостта за получаване на правна помощ;

дали делото вече е висящо;

датата на следващото заседание;

данните и местопребиваването на насрещната страна;

фактически и правни основания за преценка на основателността на предявения иск;

доказателства (документи, координати за връзка, свидетелски показания, становища на експерти и др., които се прилагат в копие).

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Както беше посочено по-горе, заявленията за предоставяне на правна помощ в граждански производства трябва да се подават до **Секретариата на Адвокатския съвет**, който е компетентен по отношение на:

мястото, където е установен съдията, пред когото се разглежда делото;

мястото, където е установен съдията, който е компетентен да се произнесе по съществото на спора, ако делото продължава;

мястото, където е установен съдията, който е постановил обжалваното решение, за жалби пред Касационния съд, Държавния съвет или Сметната палата.

По отношение на наказателните производства заявленията трябва да се подават до съдията, пред когото е висящо делото, с уточнението, че ако делото е висящо пред Касационния съд, компетентен е съдията, който е постановил обжалваното решение (членове 93 и 96 от горепосочения президентски указ).

Заявленията трябва да се подават в канцеларията на съда, в който е съдията по делото, от заявителя или от неговия адвокат, или може да се изпращат с препоръчано писмо до същата канцелария.

Ако заявителят бъде задържан или лишен от свобода, заявленията могат да се приемат от директора на мястото за лишаване от свобода или от служител на съдебна полиция.

Вече не съществува възможност за подаване на заявления по време на заседание.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Копие от документа, с който Адвокатският съвет приема, отхвърля или обявява заявлението за недопустимо, се изпраща на заявителя и на съдията.

След подаването на заявлението Адвокатският съвет:

оценява основателността на предявения иск и дали са изпълнени условията за предоставяне на правна помощ;
постановява едно от следните решения в срок от 10 дни:
приема заявлението,
обявява заявлението за недопустимо,
отхвърля заявлението;
изпраща копие от решението до заявителя, до компетентния съдия и до Агенцията за приходите за проверка на декларирания доход.
Ако Адвокатският съвет отхвърли или обяви заявлението за недопустимо, то може да бъде отнесено до съдията, пред когото се разглежда делото, който след това ще вземе решение под формата на заповед. Срокът е императивен.
След приключване на проверките съдията издава мотивирана заповед, с която обявява заявлението за недопустимо, или го приема или отхвърля.
След постановяването на заповедта тя се съобщава на заявителя от канцеларията на съда.
По отношение на наказателните производства обаче съдията трябва да издаде заповед в срок от 10 дни след датата на подаване или получаване на заявлението.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

-

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Заявителите, на които е предоставена правна помощ, могат да назначат адвокат от списъците на адвокатите, предоставящи правна помощ, изготвени от адвокатските съвети в района на Апелативния съд, в който е установен съдията, компетентен да се произнесе по съществото на спора, или съдията, пред когото е висящо производството.
Заявителите, на които е предоставена правна помощ, могат също така да назначат вещо лице, когато това е разрешено от закона.
Ако делото се разглежда пред Касационния съд, адвокатът се избира от списъците, изготвени от адвокатските съвети в района на Апелативния съд, в който се намира съдията, постановил обжалваното решение.
Списъкът на адвокатите, предоставящи правна помощ, се състои от специалисти, които са пожелали да бъдат включени в него и притежават необходимата квалификация, за да изградят защита.
Адвокатският съвет взема решение за включване на адвокати в списъка въз основа на техните способности, професионален опит, натрупан в продължение на поне шест години, и факта, че не са били обект на дисциплинарни мерки.
Адвокатите могат да бъдат заличени от списъка по всяко време. Той се подновява ежегодно и се публикува във всички съдебни служби в района.
Адвокатите, представляващи страната, на която е предоставена правна помощ, трябва да поискат известие за прекратяване на делото, ако е било заличено от списъка на делата на основание бездействие на страните (съгласно член 309 от Гражданския процесуален кодекс). За неспазването на това задължение се носи дисциплинарна отговорност.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Получателите на правна помощ (член 107 от горепосочения президентски указ) се освобождават от заплащане на определени разноски, докато други се заплащат от държавата, както е посочено в член 131 от Президентски указ № 115/2002. Правната помощ покрива всички разходи по производството, изисквани от закона, включително назначаването на вещо лице в полза на заявителя. Тя обаче не покрива разноските за извънсъдебни консултации.
Възнагражденията и разходите за адвоката на заявителя се заплащат от съда в края на всеки етап или инстанция на производството и във всеки случай при прекратяване на назначението.
Разходи и възнаграждения се заплащат също така и на съдебния помощник и на всяко вещо лице в полза на заявителя.
Получателят на помощта и участващите страни, включително прокурорът, се уведомяват за заповедта за плащане и могат да я оспорят.
Адвокатът на заявителя, съдебният помощник и вещото лице в полза на заявителя не могат да изискват или получават възнаграждение или компенсация от своя клиент, различни от предвиденото в закона. Всяко споразумение за противното е нищожно и всяко нарушение на тази забрана съставлява тежко дисциплинарно нарушение.
В случай на предявяване на граждански иск във връзка с наказателно производство разходите по производството се уреждат в съответствие с член 108 от Консолидирания текст. Най-общо казано обаче предоставянето на правна помощ дава на получателя същите права като тези, предвидени в общите разпоредби.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

В разпоредбите относно правната помощ не е предвидено предоставянето на частична помощ.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Правото на правна помощ обхваща всички инстанции и етапи на производството и всички произхождащи от него или свързани по друг начин с него производства (като например изпълнителното).
Ако обаче страната, на която е предоставена помощ, загуби, тя не може да се ползва от правна помощ за обжалване на съдебното решение, освен по искове за обезщетение, свързани с наказателно производство.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Ако в хода на производството настъпят промени в доходите на получателя, които оказват влияние върху допустимостта за получаване на правна помощ, съдията по делото оттегля помощта.
Правната помощ може да бъде оттеглена по всяко време от съдията и ако се установи несъответствие с критериите за предоставяне на правна помощ или ако заинтересованата страна е действала или реагирала недобросъвестно или при груба небрежност.
Оттеглянето влиза в сила от момента на потвърждаване на промяната в дохода, но в други случаи има обратна сила и налага възстановяване на сумите, заплатени от държавата.
Ако се установи, че са декларирани неверни данни, финансовата служба отправя искане за оттегляне на правната помощ и изпраща доказателствата на прокурора, отговорен за образуването на евентуално произтичащо от това наказателно производство.
По искане на съдебните органи или по инициатива на финансовите служби проверките дали критериите за допустимост продължават да бъдат удовлетворени могат да бъдат повторени в хода на делото.
В случай на декларираме на неверни данни относно доходите, наказанието е от една до пет години лишаване от свобода и имуществена санкция в размер от 309,87 EUR до 1 549,37 EUR. Наказанието или имуществената санкция се увеличават, ако в резултат на невярното твърдение заявителят е получил или е продължил да се ползва от правна помощ.
Осъждането води до оттегляне на помощта с обратно действие и възстановяване от страна на нарушителя на сумите, заплатени от държавата (вж. член 136 от горепосочения президентски указ).

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Ако компетентният адвокатски съвет отхвърли заявлението за предоставяне на правна помощ или го обяви за недопустимо, заявителят може да подаде ново заявление до съдията, пред когото се разглежда делото, който след това ще вземе решение под формата на заповед.
По отношение на наказателните производства обаче член 99 от президентския указ предвижда, че в срок от 20 дни от уведомяването за отхвърляне на заявлението заявителят или неговият адвокат могат да подадат жалба до председателя на съда или на Апелативния съд, към който принадлежи съдията, отхвърлил заявлението.

Последна актуализация: 06/12/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.